

VASÁRNAP

A MONORI REFORMÁTUS GYÜLEKEZET HAVILAPJA

Előfizetési díj:
Egy évre 2 P 40 f.
Egyes szám 20 fillér.

Felelős szerkesztő és kiadó
MOLNÁR JÁNOS

Szerkesztőség:
Monor,
ref. lelkészi hivatal

TÜZEK AZ ÉJSZAKÁBAN

A tűz: erő, melegség és világosság. Pusztulás eleme és hatalmas alkotások eszköze. Félelmetes, szép és fenséges egyszerre. S van tüze az anyagi világnak, van a léleknek is.

Szép a tűz, ha csak akkora is, mint a szentjánosbogár ragyogása a csendes nyári éjszakában, vagy, ha mint pásztortűz rávilágít a barnára sült arcokra s lassu hunyásába behalkul a tilinkó muzsikája. Csodás a tűz, ha mint más világok üzenete záporozik reánk a csillagok miriádjaiból, ha mint égi láng, megül az apostolok fején s mint glória fénybe vonja a mártírkoronás homlokokat. Élet a tűz, amikor a királyi nap lángtengeréből kikelve, mint az ébredő hajnal első sugára megnyitja az alvó virág kelyhét s felcsókolja a fűszálon rezgő harmincepet. Szent a tűz, ha mint a boldog lelkek isteni ígérete villan meg a tiszta ifjúság szemében, vagy amikor az igazság vértjét ötvözi és magasba ragadó erőt kölcsönöz az eszményi törekvéseknek.

Szép a tűz a költők lantján, a

próféták haragjában, a meggyőződés erejében, a csüggedést nem ismerő munkában, önzetlen küzdelmek forgatagában, mindenütt szép és hatalmas a tűz, akár a test, akár a lélek nemes törekvéseit szolgálja, mert mindig igazabb és életformálőbb értékek kialakulásának lesz tényezőjévé.

De mégis legszebb a lélek tüze, amikor az Istenben nyugvó élet erőforrásait táplálja és szépségeit ragyogtatja. Ilyenkor erő és hatalom a szólásban, bizonyosság a látásban és az ítéletben, tilalomfa a kísértésben és boldogság az áldozatos szolgálatban. A „tudom kiben hittem“ isteni Ige már nemcsak elröppenő szó, hanem az igaz élet sziklafundamentuma, amely sokszorosan veri vissza az istenes lelkek hitvallását: „az én igám gyönyörűséges és az én terhem könnyű“.

Az Isten dicsőségét szolgáló lelkek hite és áldozatos szeretete: ezek az igazi világító és irányító tüzek a hitetlenség nagy éjszakájában!

Egyházi életünknek mindig sulyos tehertétele volt az anyagi

vonatkozások kérdése, az egyházi adó, az építkezésekkel, harangok beszerzésével, új orgonák felállításával stb. kapcsolatos külön kivetések ügye. Hullámokat vertek fel jobbról is, balról is. Egyesek szívesen fogadják, mert előmenetelt, haladást látnak; mások elismerik az intézkedések szükségességét, de könnyebb a lelküknek, ha a maguk módja szerint kibeszélhetik magukat s aztán „ha már muszáj, Isten neki” mondják és vállalják a terhet. A harmadik csoport, amelyik nem ismeri helyét a templomban, mikor közigazgatási uton figyelmeztetik kötelességére, felzudul, mint a megbolygatott méhraj, kész a hangos ítélettel s jaj akkor papnak, presbiteriumnak és mindenkinek, aki igaz keresztyéni lélekkel akarja jobb belátásra bírni.

Igy szövődik itt is, ott is, talán mindenütt közömbösségből vagy nyers hitetlenségből az a bizonyos sötét éjszaka...

De hála Istennek, tüzek is gyúlnak az éjszakában, nálunk is, másutt is. És mi boldogan látjuk a tüzek villanását. S a kisebb és nagyobb lángok összeverődéséből jóleső meleg és világosság sugárzik az az Isten országáért hittel fárado kicsiny sereg felé. Fényénél továbbra is tisztán látjuk Istentől nyert megbízatásunk pecsétetes levelét s minden közömbösség, ítélet és hitetlenséggel szemben a szeretet és isteni elkötelezettség erejével fogjuk az egyház kormányát és irányítjuk a tökéletes

hitélet szigete felé.

De hát ne csak általánosságban beszéljünk! Nézzünk egyenesen a kérdés lényegébe: van-e alapja az itt-ott felhangzó panaszoknak egyházi terheink tekintetében? És itt olyan jó, hogy nem csak a magunk lelke világosságával vethetünk fényt a kérdésre.

A kik a dolgokat tárgyilagosan és megértéssel nézik, régóta tudják, hogy a monori ref. egyház tagjai nem csak a községünkben élő más felekezetiüekhez viszonyítva viselnek aránylag jelentékenyen kisebb egyházi terhet, hanem az egész magyar református egyházakat tekintve itt legkisebb az egyházi adó. Megállapítást nyert ez és élő kifejezésre jutott a püspöki látogatás alkalmából magának Dr. Ravasz László püspök Ur Ö Méltóságának ajakáról hivatalosan és legilletékesebben.

Ez tény, megdönthetetlen valóság. A szorványosan fel-felhangzó panasz tehát nem jogosult, annál kevésbé, mert az egyházvezetősége e kérdést a lelkiismeretesebben kezeli s ahol mégis jogos felszólamlás történik, az elől sohasem zárkozott el.

Az egyház élete: a lélek élete. Minden dolgát a lélek kalauzolása mellett kell megfigyelnünk és megvizsgálnunk!

Nézzetek csak jobbra-balra, testvéreim és figyeljétek meg, hogy másutt milyen adóterhet milyen örömmel viselnek!

Egy harminc családból álló

erdélyi gyülekezet a maga költ-ségén épít templomot és iskolát!

Egy alig négyszázlelkes gyülekezet 36,000 pengő költséggel épít temploma mellé gyülekezeti termet és renováltatja épületeit. Egy másik 150 százalékos vagyonadót fizet, hogy templomát ujjaépíttesse. Egy másik szintén családonként 66 pengőt és minden magyar hold föld után 40 pengő egyházi adót vállal szintén temploma renová-

lására. Egy kicsiny, 700 lelkes, szegény ref. gyülekezett 66 száze-lékkal felemelt egyházi adója mellett egy évben négyezer pen-gőt ad Isten dicsőségére.

Hát nem tüzek-e ezek az éjsza-kában? Bizony az Isten Igéje erő, hatalom és csodálatos élet! Azért mi továbbra is boldogan hirdetjük: az Ur diadalmat ad az ő népének!

M.

ADVENTI ÉNEK

Szállj, szállj magasra, sziveink reménye
Vezess el minket Jézusunk elébe,
Ragyogj előttünk fénynek oszlopával:
Szent biztatással.

Hogy jó az Isten, ráüt a viharra,
Vidám szívárványt sző a borulatra;
Igéje napfény, az ragyog felettünk,
Mit félne lelkünk?

Oh jó az Isten, a mi sziklavárunk,
Nem tart soká már bűnben bujdosásunk,
Az ígéretnek földjéhez érkezünk,
Jézus az nekünk.

Ő lesz a váltáság élet-bírodalma;
Változz örömré szívünk aggodalma,
Az elhagyottnak lesz már pártfogója,
Oltalmazója!

S lesz, lesz hitünknek diadalma, teljes,
Atyánk az Isten, Irgalmas, kegyelmes,
A szeretetnek fényes napja jó fel
Idvezítőnkkel.

Szállj hát magasra sziveink reménye,
Vezess el minket Jézusunk elébe,
Elsirni könnyünk édes örömeinkben,
Szeretetünkben!

SZABOLCSKA MIHÁLY

EGYHÁZUNK MUL TJÁBÓL

Milyen jó volna, ha ismerhet-nénk egyházunk multját attól az időtől kezdve, amikor az evan-gélium fénye ismét szabadon ragyoghatott a vágyakozó lelkekre. De azokban a nehéz, fergeteges időkben sok minden elpusztult; anyakönyvek, feljegyzések, emlé-kezések, a reformáció korának sok-sok könyve mind áldozata

lett azoknak az üldözéseknek, amelyeket előbb a török, majd később az új életre kelt római katolikus egyház részéről kellett gyülekezeteinknek elszenvetni.

Igy hát egyházunk eredetét illetőleg a hagyományra, a nemze-dékről-nemzedékre maradt szóbeli emlékezésre vagyunk utalva. Sze-rencsénkre ez az emlékezés meg is

van az 1759-ben kezdődő egyik anyakönyvünkhöz illesztett protokollum elején. *Szőnyi Virág Mihály* superintendensezszteendőbenkörlevél útján hagyta meg egyházkerülete lelkészeinek, hogy egyházaik eredetét, küzdelmeit, fejlődését és akkori állapotát a lehetőség szerint pontosan és lelkiismeretesen írják be egy jegyzőkönyvbe.

Ez időben Tiszteletes Tudós *Földvári István* uram ő kegyelme volt a monori ref. egyház prédikátora. Saját feljegyzése szerint tizennegyedik papja a gyülekezetnek. Később kiváló tehetsége folytán közép Szolnok vármegye viczeispánja, majd konziliáriusa lett. Ő hallgatta ki a gyülekezet legidősebb tagjait és jegyezte fel emlékezésüket az érintett jegyzőkönyvbe. Lényegileg ezek az emlékezések a következőkben adhatók vissza.

Pázsit Mihály, 60 évnél idősebb, elmondotta, hogy úgy 20 éves korában együtt lakott egy *Tóth Pál* nevű, szintén református vallású, nagyon öreg emberrel. Ez a *Tóth Pál* az öreg emberek szokása szerint sokat és gyakran beszélt előtte a régi küzdelmes időkről. Többek között azt is említette, hogy szintén református vallású édesanyjától sokszor hallotta, hogy az mint 15 éves leány' sokadmagával homokot hordott a templom építkezéséhez. Az a templom ugyanazon a helyen épült, ahol a református templom most is áll. És ez időtől fogva ebben a templomban imádták az Istent

a református vallású lakosok egész 1683-ig, amikor a Bécs ostromára induló Mohamed seregének egy része a falut elpusztította.

Burján István, református, monori születésű és lakos, a hatvan éven túl, mondja: szüleitől többször hallotta, hogy közvetlenül az 1683-iki török dúlás előtt egy nagyon kiváló tudós és hűséges prédikátora volt a monori gyülekezetnek, névszerint *Bogdányi Péter*, akit szüleivel és gyülekezete tagjainak egy részével a török katonák felkoncoltak.

Juhász István, református, hetven évnél idősebb, mondja: szüleitől nemcsak *Bogdányi Péter* prédikátorról hallott említést tenni, hanem a gyülekezetnek egy igen jó emlékezetű tanítójáról, *Inczédi Jánosról* is. Még személyesen is ismerte. — Ez az emlékezés azért is fontos a monori ref. egyház történelme szempontjából, mert a „ludimagister”-ek, a tanítók névsorában *Inczédi* nevét nem találjuk feljegyezve. Hűséges és köztisztelőben álló személy lehetett. mert a török dúlás után visszaszállingózott lakosok később papjukká tették, aki mint ilyen, a török veszedelem utáni időkben harmadik a prédikátorok sorában. Mint lelkipásztor működött 1699-től 1714-ig.

Mindezeket öreg *Kovács Ferenc* és *Bicskei Gergely* uraimék, valamint a gyülekezetnek más, igen koros tagjai is megerősítik.

Ugyanezek rámutatnak arra is, hogy az emlékezésükben vissza-

térő időben volt már harangja is a monori egyháznak, de megrepedt és ujjáöntetésekor a régi felirat megörökítéséről elfeledtek.

Ennyit mond a hagyomány. Az így rendelkezésünkre álló adatok 1620—1630-ra mutatnak vissza. És tényleg 1629-ben *Besenczy Mózes* a monori prédikátor, aki még 1652-ben is mint ilyen szerepelt.

De egyházunk ennél sokkal

régibb eredetű. Egyike az alföldi legelső egyházaknak, mert azon pestmegyei helyek között, ahol Luther tanai először meggyökereztek, Monor is fel van említve. Tehát négyszáz esztendőnél valamivel idősebb multa tekinthet vissza, de az első száz esztendőről ennél többet nem tudunk, hacsak a levéltári kutatások valamikor újabb adatokat nem tárnak szemünk elé.

M.

KI VOLT KÁLVIN JÁNOS?

Irtta: KOZMA ANDOR

*Ki volt Kálvin János, sok tudós vitatja.
Lélekboncolásnak nagy most a divatja.
Szent életű lángész, — rég: ezt hittük róla.
Vakbuzgó rajongó, — szól uj bírálója.
Puritán vasember, védjük egyen-ketten.
Több, aki támadja: — zordon és kegyetlen!*

*Kemény uj bírálást megrendülve hallja
Kálvinista vallás keresztyén magyarja.
Hát ez Kálvin János, az ő eszményképe?
Az övé, kit eltölt szeretet és béke?
Ki volt Kálvin János, hát nem tudtuk máig?
És mind vakok voltunk mi és ősapáink?*

*Állj meg magyar, állj meg ez uj kételkedésben!
Ne rendülj hitedben, nem rendülök én sem.
Ki volt Kálvin János, arról nem vitázom,
Bírálják miattam akármennyi százan.
De lett volna bárki, bármi zord eretnek, —
Én tudom: ki volt ő a magyar nemzetnek!
Tudom azt: bár innen messze élt és halt ő,
Mi magyar fajunknak megmentője volt ő.*

Rettentő időkben, mikor már ugy rémlett:

Halálra tép minket vad török s rossz német,
Mikor a magyarság szétverve, zavarva,
Ős rend kötelékit elvesztve kavarga :
Ama csodás genfi szervező szellemnek
Komoly hirdetői itt is megjelennek,
Megoldott kéréket új rendbe kötöznek —
S az egyenként gyöngé, tagja erős köznek.
Lelki szabadsággal a rend lelkét hozzák . . .
Ez volt Kálvin János ! Ezt ő küldte hozzánk.

Ország, nemzet, állam harcban odateszvéen,
Helvét hitből éled s él a magyar eszmény.
Az Ur asztalából lesz nemzeti oltár,
Kedves magyar versben száll égig a zsoltár.
S mint a szarvas áhit szép hives patakra,
Magyar szó úgy áhit magyar gondolatra.
Nemzeti költészet, írás és tudomány
Zsendül, fejlődik, terjed a helvét hit nyomán.
Magyar hit az már itt, gyökeres nemzeti, —
Ez volt Kálvin János ! Ezt köszönjük neki.

Hol két ellenséges hódító bitor had
A leroskadó népen kényére tiporhat,
Ott becsület, erkölcs lazul, romlik gyorsan ;
Léha bűn burjánzik a cudar balsorsban,
Az orcátlan önzés kiáll prédalesre,
Aki mindent veszthet, mánort s kéjt keresve . . .
Magyar közt is így volt ama dult időkben, —
Elvadult szívekben virult a gaz bőven.
De a messze Genf-ből, mintha szélvész volna,
Betört egy zord szellem tisztító hatalma :
Isten haragjával intve, fenyegetve,
Új Istentélelmet hinte a szívekbe ;
Erényeket edzett, bűnöket pusztított,
Szigoru puritán erkölcsre buzditott,
Hirdette a nyegle hívság megvetését,
Hirdette, hogy szent a bátor, nyílt derékség, —
Égi urral szemben : a teljes alázat,
Földi urral szemben : a jog, mely nem lázad,
De helyt állni tud is, akar is és mer is,
Szívós bölcseséggel s ha kell — fegyverrel is.
Jellemeket formált a maga képére,
Készebbeket harcba ; mint hunyász békére,

*De kivivott békét hiven megtartókat,
Törvénytisztelőket, nem szócsavarókat.
Jellemeket formált: Bocskay — s Bethlen-félét...
Jól kiköszörülte a magyar kard élet —
S jól kiköszörülte a jó magyar elmét.*

*Harcban nagy elszántság! — Győzve: nagy mérséklet!
Ez puritán erkölcs — s ez az, ami éltet.
Kálvinista hősök ezzel ragyogának —
S közkincsévé lett ez az egész hazának:
Bármilyen hitet vallott e hon hőse, bölcsé,
Mind erős volt észre s puritán erkölcsre.
Az ész, jellem, erkölcs, melyből máig élünk,
S melyet — jaj! — nem egyszer elveszéstől féltünk,
De, mely mindig megment, mihelyt nem hiányos, —
Nekünk, magyaroknak: ez volt Kálvin János!*

SZÁKI JÁNOS REF. LEKÉSZ MÁGLYAHALÁLA 1672-BEN

Egyházunk történetében gyász-
évtizednek nevezzük az 1671-1681
évek közé eső tíz esztendő. A
középkori sötétség teljes erővel s
még teljesebb dühvel ront evan-
géliumi egyházaink ellen. Ugy
lett, ahogyan Lippai György eszter-
gomi primás mondotta: *nem aka-
rok látni egy zugot sem az ország-
ban, ahol a protestánsok bizton-
ságban lehessenek!*

Rettenetes idő volt ez, az alap-
talan vádaknak, a törvénytelen és
tömeges elfogatásoknak, az irtó-
zatos zaklatásoknak és kegyet-
lenkedéseknek korszaka. A róm.
kath. püspökök és a jezsuiták
„hajdukkal, horvátokkal és vasas
németekkel járták be a felvidéket
s nemcsak falu helyeken, hanem
az eddig megkimélt királyi váro-
sokban is elfoglalták a prot.

templomokat és iskolákat, elűzték
a lelkészeket, tanárokat és tanító-
kat, s ahol ellenállásra találtak,
ott öltek, gyilkoltak nem — és
kor — különbség nélkül, raboltak
és pusztítottak. Hiába jártak
egyesek és vármegyék az üldö-
zöttek érdekében, kérés, könyör-
gés nem használt s ha törvényre
hivatkoztak, azt felelték nekik: a
király nem tartozik megtérni
országában a protestánsokat, mert
nem létezhetnek a katolikus vallás
séremlme nélkül. S tényleg a király-
tól is hiába vártak volna párt-
fogást, hiszen Kollonics Lipót püs-
pök kihívóan mondotta az ártat-
lanul elítélteknek: *Ti erősen biz-
tok a ti királyotokban, de az ő
gratiája (kegyelme) soha néktek
nem fog használni; mert adjon
rólatok tiszter kegyelmes paran-*

csalatot, én szászor megváltoztatom“.

Ezeknek az időknek egyik ártatlan áldozata a vértanu *Száki János*, a komárommegyei ekeli ref. gyülekezet lelkipásztora.

Komárom és Győr megyét *Széchenyi György* kalocsai érsek járta be mint királyi biztos, horvát zsoldosokkal. S mikor a győri, tatai s a szomszédos egyházakat feldulta, a Csallóköz szemefényé-

magát sorsának, de a reformátusok elszántan keltek saját költségükön épített templomuk védelmére. De minden hiábavaló volt: *Széchenyi* érseknek segítségére sietett a komáromi várparancsnok s katonai karhatalommal elvette a templomokat, az iskolákat s az összes egyházi épületeket. Elvették kegyes alapítványait, egyházi kincseiket, még „hittel közreadott“ pénzeiket

nek tartott komáromi virágzó és népes egyházra kerítette a sort. *Csuzi Cseh Jakab* és *Szundy István* református lelkészeket s az evangélikus papot is lakásukból kihányatta, s azután a templomokat foglalta el. A kevesebb számú evangélikus lakosság megadta

is és átadták *Thordai Ignác* jezsuita páternek.

Az erőszakos foglalás után néhány izben tűz ütött ki a városban, amelyben az elfoglalt épületek és az egyik templom is a lángok martaléka lett. A gyűjtögetés elkövetésével a jezsuiták

természetesen a protestánsokat s elsősorban a kálvinistákat gyanúsították meg. Ezért a várparancsnok a prédikátorokat a városból kiűzte s halálos büntetés terhe alatt tiltotta meg nekik a város területére való belépést.

De a lelkipásztorok nem törődtek se a tilalommal, se a fenyegetésekkel, hanem életük kockáztatásával is többször meglátogatták az árván maradt gyülekezeteket s így Komáromot is. Valószínű, hogy Száki János is felkereste a közeli Ekelből a pásztor nélküli nyáját s mert felesége révén rokonságban volt a már özvegy s kora miatt magával tehetetlen papnéval, *Sury Lőrincnével*, akit a gyujtogatásra való felbujtással vádoltak, elfogták és mint „bűnszerzöt” megkínzásra és elevenen való megégetésre ítélte a Széchényi György elnöklete alatti öt tagu törvényszék.

A rettenetes, pusztán csak a gyanura alapított ítéletet 1671. szeptember 1-én hajtották végre Komáromban. Kezeinél fogva egy csigán járó kötéllel bitófára kötötték s míg a természetes férfiúnak izmai a lábaira akasztott nehéz kő súly alatt szakadoztak, szíve táját a hóhér parázzsal sütögette. Azután jobb karját tőből levágták. A körülötte forgolódozó jezsuita a hóhérral fejét megborotváltatta és forró ólmot öntetett arra ilyen szavak kíséretében: „tölts az ő fejére szentelt olaját, mert méltó ő az ilyen drága kenetre.” Végül egy vásznat viaszba, kénköbe

és szurokba mártva, a mezítelen testet azzal betakarták s máglyán megégették.

A mártir *Száki János* ártatlansága csakhamar kiderült, de neki az igazolás már nem használhatott. Háromszori megkínzatása és megégetése — mondja szenvedésinek derék írója — méltó nyitányul szolgált a *gyásztizednek*, mely csak felső-Magyarországon 700-nál több protestáns gyülekezetet fosztott meg templomától, 41 prédikátort hurcolt gályákra s eddig még meg nem számláltakat küldött számkivetésbe és tett földönfutókká.

A megkínzásról és megégetésről készült egykoru kéziratot a magyar nemzeti múzeumban őrzött eredetiről közöljük.

M.

*) A KÁLVINISTA ÉNEK HATÁSA

A szociáldemokrácia ma mindenütt birkózik a keresztyénységgel. A keresztyénység legnagyobb akadálya minden országban uralomra jutásának, éppen azért elsősorban mindenütt az egyházak bástyáit igyekszik ledönteni. Ma még az ipari és mezőgazdasági munkások között igyekszik befolyását érvényesíteni, holnap azonban már másutt csinál propagandát a materialista világnézetnek. Ahol azután van valami befolyása, ott valósággal feldulja az emberek lelkét, folytonos osztályharcra tüzelésével átformálja az

*) A Kálvinista Szemléből.

egyének életét. Minden eszményt igyekszik az emberek előtt sárba rántani, csupán az anyagért, a mindennapi táplálékért igyekszik animálni a lelkeket. Évtizedeken keresztül végezték a pártszervezetek romboló munkájukat Budapesten, majd a vidéki helyeken. Ennek a destruktív munkának meg is lett az eredménye, mert a fővárosi munkásság 98 százalékát bevitték az atheizmus karjaiba, akik bizony minden összeköttetést megszakítottak egyházakkal. Lelkészek funkcióit eltűnt minden fordulójánál kikerülték, amit a hitetlen sajtóorgánium így igyekezett hiri között megörökíteni: „Pap a temetésen nem alkalmatlankodott”.

A megszállás óta szívós propagandát fejtettek ki a Felvidéken is a szociálista és kommunista agitátorok. Ott sem minden eredmény nélkül, mert ha nem is tört ki a proletárdiktatura, amint a marxista szociál-kommunista pártvezérek képzelték, mégisszámtalan embert fogtak pártjuk igájába. Ma a prágai parlamentben, úgy a szociálistáknak mint a kommunistáknak megvan a képviselőjük, akik különösen csikorgatják fogukat csonka országunk ellen, még a cseheket és tótokat is tul-szárnyalva legtöbb esetben. Természetesen ott is a lehangosabban kiabáltak az egyház és vallás ellen. Elidegenítették a hiveket az Isten házatól és kiirtották a vallásosság szent érzését a szegény munkásemberek lelkéből. Nem

csoda, ha azután megszállott területen is ép úgy mellőzték az egyházi szertartást munkáskörökben, mint ahogyan nálunk Budapesten.

A tavaszon történt az alábbi eset, melyet éppen azért kell feljegyeznünk, mert a kálvinista Zsoltár hatását olvashatjuk ki belőle.

Losoncon él egy munkáscsalád, melynek a fi része római katolikus, a nő része református. Az asszony nehéz betegségbe esik és férje, ki meglehetősen a kommunista párt szolgálatában állott, nem akarta, hogy az elhunyt feleségét a református egyház szertartása szerint eltemessék. Az egyik losonci lelkipásztor, mintegy 30 főből álló theológus énekkarral elment a halottas házhoz s miután a keményszívű és fejű emberrel szépszóval boldogulni nem lehetett, elénekelték a XC-ik zsoltár néhány versét a ravatal mellett. Amikor felharsantak a kálvinista zsoltár első akkordjai, megtört a keményszívű munkás ember és sirva ment oda a jelenlevő lelkipásztorhoz megkérni, hogy illően temesse el majd elhunyt hitvestársát.

Ime egy újabb bizonyossága a kálvinista ének hatalmas erejének, amely nem egy lelket tudott már Isten számára rabul ejteni és rutbűnök fertőjéből kimenteni. Mindaddig, még hiveink énekelni tudnak, nem kell féltetni templomainkat az elnéptelenedéstől, de a gyülekezeteinket sem a közönytől és hitetlenségtől.

HARANGSZÓ

Mint a vidéket — csendes hajnalon —
Csengő haragnak halk szózatja:
Merengő lelkem egy szent buzgalom
Titkos hatalma átfalhatja.
Tisztábban csendül a harangszó
Hajnalszellőben, harmaton:
Sohajts keblem, szemem könnyűt ejts
Tisztán zendülj dalom!

I.

Teremtő Isten! hová tekintsek,
Hol ne lássam hatalmadat?
A fényes napban, a porszemben
Te megdicsőülted magad!
Égen és földön mindenütt
Dicsőséged lángfénye süt.
Bámultam a végtelen tengert,
S fűszálon függő harmatot,
Hozzám a busult menny dörgése
S a méhedongás elhalott.
Nézem a vulkán égő poklába,
A fénybogárkat simogattam,
Hallám a vihar szárnyát zugni,
S az ért kalászt zizegni halkan —
S teremtő Isten! földön s égen
Léted kiáltja minden nékem!

II.

Hatalmas felség, atyám, Istenem,
Dicsőségedet engedd zengenem!
Ki keblem, mint hárfát felhurozád,
Hadd, hogy éneke zengjen vissza rád!
Szivem nem tanulta a dalt s éneket,
Mint a madárral az vele született;
S ha sárgult lombon a madár meghal,
Hová, hová lesz az elzengett dal?
Hol vettem én e hárfa hangjait,
Mely vigasztal, megkönnyít, boldogít?
Szent ujjad irta azt hatalmasan:
Lelkem, dalom hazája Égbe van.
Elzengnek énekim... s míg meghalok,
Mevárnak engem a mennyben azok!

III.

Volnék bár oly nagy, oly magas,
Hogy messze, csillagok felett
Hordoznám büszke fejemet,
Hová nem ér a szél, a sas:

Nagyságom földön és az égen
Gondviselésed tartaná fenn.

S volnék bár oly kicsiny, parányi,
Hogy a sziklák apró mohában
Eltévelyedném, mint a vándor
Kietlen reneteg-homályban:
Tudna, látna gondviselésed. —
Atyám, bölcs Isten, hála néked!

IV.

Harangoznak... menjünk az Úr házába
Oh hivek jertek, jertek el!
A jobb élet előérzelme hat meg,
Ha sok nép együjt énekel.
Aranytenger van a mennyégben,
Szent tengere az énekeknek...
Arany patak mi énekünk,
Rengő hullámai velünk
Mennybe folynak, mennybe sietnek!

TOMPA MIHÁLY.

EGYHÁZUNK KÖRÉBŐL

A reformáció emlékünnepe Dr. Kováts J. István nyug. államtitkár, theol. tanár hirdette az Isten Igéjét, reformátori tüzeltel és meggyőző erővel a mennyei jelenésekről írott könyv III. r. 12. v. alapján. Hatalmasan lángoló beszéde mély nyomokat hagyott a templomot teljesen megtöltő hallgatóság szívében. Isten áldja meg közöttünk való megjelenéséért.

Orgona-ügy. Angster József, a Riegler cég, Szóts orgonaépítő magyar cégek s egy nagy külföldi cég is beadta orgonatervüket és költségvetésüket. Mindezeket szakértői véleményezés elé terjesztettük. Ennek beérkezése után fog az egyház tanács az orgona ügygel foglalkozni.

Vasárnapi iskola. Az ujtelepi ref. iskolás növendékek — kivált a késő őszi és téli hónapokban — a nagy távolság miatt nem járhatnak az ifjusági isteni tiszteletekre, hanem vasárnapi iskolai oktatásban részesülnek. Gaál Ilona tanítónő testvérünk kezében ez a munka is egyházunk gyarapodását és Isten dicsősége szolgálatának boldog átérzését jelenti. Áldás a vezetőre és növendékeire!

Vasárnap délután az isteni tiszteleteket dec. 1-től kezdődőleg d. u. 5 órakor tartjuk. Az isteni tiszteleteken egyházunk kiválóbb egyéniségei hirdetik az Igét, vagy tartanak előadást. Göde Lajos püspöki másodlelkész testvérünket mihamarabb körünkben láthatjuk s hisszük, hogy *Hegedüs Loránt* nyug. pénzügyminiszter Ur Önmagyméltóságát is előadónk sorában köszönthetjük.

Jótékony célu tea-est. Egyházunk, hogy a közelgő karácsonyi ünnepekre szegényeiről gondoskodjék, f. é. december hó 1-én tea-estélyt rendez a Gazdakör helyiségében. Az est programjáról plakátokon értesítjük közönségünket.

November havi népmozgalmi adatok. a) *Született*: Borbély Kálmán és Ordasi Ilona leánya Ágnes, Schlench Antal és Bokros Ida leánya Margit, Bokros Károly és Szalai Sára leánya Sára, Füri Sándor és Kovács Eszter leánya Erzsébet Etelka, Piskó János és Finta Juliánnának leánya Juliánna,

Ringeisz József és Szőnyi Mária leánya Aranka, Burján István és Baki Juliánna leánya Juliánna, Figur István és Kis Juliánna halvaszületett leánya, Szokola Elek és Gál Ida leánya Etelka, Bicskei József és Bóti Eszter fia József.

b) *Meghalt*: özv. Izsáki Jánosné szül. Pálinkás Zsuzsánna 68 éves, Kardos Borbála 5 hónapos, özv. Dodog Jánosné szül. Erős Mária 55 éves, özv. L. Bokros Istvánné szül. Fazekas Mária 77 éves, Czabai István 71 éves, özv. V. Barna Józsefné szül. Tönköl Sára 88 éves, Méhész László 2 éves, özv. Fazekas Istvánné szül. Szabó Borbála 73 éves. c)

Házasság: G. Fejes Mihály és Paulovits Juliánna, Izmán Mihály és Burján Ida, Zsigmond Imre és Domonyi Mária, Figur István és Kis Juliánna, Téglás Ferenc és Czellaó Terézia, Horváth János és Bódi Ilona, Buzás Béni és Aud Erzsébet, Bokros Sándor és Bajári Zsuzsánna, Burján Károly és Bajkai Zsuzsánna, Bakos Károly és Sirkó Rozália, Babinszki István és Burján Juliánna, F. Burján Károly és Seres Erzsébet, Seres Ambrus és Bokros Erzsébet, Bokros István és Hegyi Sára, Polyák József és Burján Juliánna, Bódi István és Kovács Lidia, Kovács Sándor és Kovács Lidia, Fazekas Pál és Fekete Eszter.

Olvassuk és terjesszük buzgón a VASÁRNAP-ot. Minél több lesz az előfizetők száma, annál nagyobb terjedelemben és változatosabb tartalommal jelentetjük meg!

A VASÁRNAP szerkesztősége.